

EDEBİYAT ÖĞRETMENLERİ

İLE KISA BİR SÖYLEŞİ

Rıza Filizok

Değerli meslektaşlarım,

Fransız eğitimcileri, edebiyat öğretmenlerine sınıfta bazı ilkeleri göz önünde bulundurmalarını tavsiye ediyorlar. Yararlı olacağını düşünerek bu ilkeleri ilginize sunuyorum:

- 1) **EĞİTİLEBİLİRLİK:** Şu prensibi daima hatırlamak gerekir: Her beşerî varlık kendini geliştirebilir, ilerleyebilir. Sosyal, ailevî ve kültürel farklılıkların öğrencinin gelişiminde belirleyici rol oynadığı görüşü bir peşin hükümdür, onu bir kıyıya bırakmak ve her öğrencinin eğitilebilir olduğunu benimsemek lâzımdır.
- 2) **ÖĞRENCİLERİNİZE YANLIŞLIK YAPMA HAKKI VERİNİZ:** Şunu unutmayınız: "Bir öğrenci bilmediği için ve öğrenmek için sınıftadır." Öğrencilerimiz, sınıfta bildiğini göstermek ve ispatlamak için bulunmuyorlar. Dersi güzel anlatmanız da konuyu öğrenmeleri için yeterli değildir. Her öğrenme, deneme yanılma yoluyla gerçekleşir: Öğrenciye yanlışlık yapma hakkının verilmesi eğitiminizin temel prensibi olmalıdır. Yanlış da söyleseler, onlara düşüncelerini doğru bir biçimde ortaya koyma fırsatı veriniz. Bu Türkçe ve Edebiyat eğitiminin ilk amacıdır.
- 3) **ASLINDA BÜTÜN EĞİTİM ETKİNLİKLERİMİZ BİRER ARAYIŞTIR:** Unutmamak gerekir ki bütün eğitimciler, eğitim etkinliklerini el yordamıyla yürütmektedir: "Eğitim, kesin bir bilim değildir." Ayrıca öğrettiğimiz konular da bir yığın belirsizlik taşımaktadır. Dil ve edebiyat eğitimi içinde henüz kimsenin bilmediği bir yığın meçhulü barındırmaktadır. Öğretmenler, öğrencilerin yanlış yapabileceğini önceden kabul etmeli, sonra da bu yanlışlıkları düzelterek uygun yolların arayışı içinde olmalıdır. Doğrusunu söylemek gerekirse okul kitaplarında öğrencilere yöneltilen soruların pek çoğunun cevaplarını kitap yazarları dahi bilmemektedir. Bunu farketmemiz önemlidir.
- 4) **OKUMA ANLAMI İNŞA ETME İŞİDİR:** Kişisel okuma ile sınıfta yapılan okumaları birbirinden ayırmak gerekir. Sınıfta yapılan okumalar, anlamın araştırıldığı, inşa edildiği çalışmalardır. Buna rağmen çok zaman sınıf okumaları sırasında öğrencilere önceden düşünülüp kararlaştırılmış, ön yargılı, basmakalıp bazı fikirler kabul

ettirilmektedir. Aslında yapılması gereken iş, öğrencilerin anlamın inşası süreci içinde yer almasını sağlamaktır ve sınıfta öğrencilerle birlikte metnin anlamını inşa etmektir.

- 5) **OKUMA, YAZMA ve DİLBİLGİSİ ÇALIŞMALARI** birbirinden ayıramaz **BİR BÜTÜNDÜR**: Okumayı bilen iyi yazar, yazmayı bilen iyi okur. Dilbilgisi bize daha iyi okumanın ve daha iyi yazmanın kurallarını öğretir.
- 6) **EDEBİYAT EĞİTİMİNİN AMACI**: Edebiyat eğitiminin amacı, bilgi kazandırmak değildir, sadece bazı edebî bilgilerin verilmesi, bazı tekniklerin ezberletilmesi de değildir. Asıl amaç, öğrencilere dil ve edebiyat zevki vermek, onlara duygu ve düşüncelerini dile getirme yollarını göstermek, edebî bir eserde yer alan duygu ve düşüncelerin kavranmasını sağlamak, eserin estetik değerlerini kavratmak, kısaca bir edebî eserin analizini yapabilme alışkanlığı vermektir. Edebiyat bilgileri amaç değildir, amaç, o bilgileri kullanarak bir metni anlamak, değerlendirmek ve kendi düşünce ve duygularını ifade etme alışkanlığı kazandırmaktır.
- 7) **ÖĞRENCİLERİMİZ, KENDİLERİNE BİLGİ DOLDURULAN BOŞ KAPLAR DEĞİLDİR, ONLAR BİR ÖĞRENME SÜRECİ İÇİNDE YER ALAN VARLIKLARDIR**: Dil ve edebiyat derslerinin amacı öğrencileri bir gelişim süreci içine sokmak, bu süreç içinde ifadelerinin, estetik duygularının, değerlendirme ve tenkit fikirlerinin gelişimini sağlamaktır. Verilen bütün bilgilerin amacı bu gelişim sürecinin otaya çıkmasını sağlamaktır. (Bunun içindir ki seçme sınavlarında öğrencilere kuru bilgiler sorulmamalı, bu gelişim sürecinin tamamlanıp tamamlanmadığını ölçen sınavlar yapılmalıdır.)

©<http://www.ege-edebiyat.org>